

V červnu 2016 oslavila slonice Gulab 50 let od svého příchodu do Zoo Praha. Mezi gratulanty nechyběl ani ředitel Mgr. Miroslav Bobek.

In June 2016, the female elephant Gulab marked 50 years since she arrived to Prague Zoo. The well-wishers included the Zoo director Mgr. Miroslav Bobek.

Foto/Photo by Václav Šilha

Úvodem

V září 2016 oslavila pražská zoologická zahrada 85 let své existence. Za tu dobu se ze skromného chovatelského zařízení stala renomovaná zahrada evropského a světového věhlasu a významu. V České republice je po Pražském hradu nejnavštěvovanější kulturní institucí. V žebříčku celosvětového cestovatelského portálu Trip Advisor se Zoo Praha v roce 2015 umístila na 4. místě. Rok 2016 byl ve znamení rekordní návštěvnosti. Miliontého návštěvníka přivítala zahrada již 16. srpna a 4. prosince byla překročena hranice 1 400 000, konečná bilance k 31. 12. 2016 byla 1 448 353 návštěvníků, což je nejvyšší návštěvnost v historii pražské zoo. Předchozí rekord je z roku 2014, kdy do pražské zoo přišlo 1 382 243 návštěvníků.

Významné jubileum zahrady jsme si v roce 2016 připomněli několikrát. U příležitosti zahájení 85. sezóny byla 25. března slavnostně odhalena busta zakladatele Zoo Praha prof. Jiřího Jandy (1865–1938). Po mnoha letech se tak obětavému zakladateli pražské zoo dostalo důstojného připomenutí. Dnes už jen málokdo tuší, kolik úsilí a času bylo zapotřebí, než se v září 1931 poprvé otevřely brány prvním návštěvníkům. Blíže se o historii vzniku zoologické zahrady v Praze lze dočíst v příspěvku v tomto čísle Gazelly.

25. března 2016 byla odhalena pamětní busta zakladateli pražské zoo prof. Jiřímu Jandovi
On March 25th, a bust of prof. Jiří Janda, the founder of Prague Zoo, was unveiled

Foto/Photo by Václav Šilha

V prosinci 2016 navštívila pražskou zoo legendární primatoložka a ochranářka Jane Goodallová

In December, the Zoo had a rare visitor, the legendary primatologist and conservationist, Mrs. Jane Goodall

Foto/Photo by Miroslav Bobek

Ve středu 28. září 2016, ve výroční den otevření zahrady, se uskutečnila tradiční jubilejní slavnost. Program byl koncipován v duchu atmosféry 30. let 20. století. Někteří zaměstnanci zoo byli oblečeni do dobových kostýmů, v areálu mohli návštěvníci obdivovat historická vozidla. Zajímavým zpestřením byla vzpomínka na legendární český animovaný film *Cesta do pravěku*. Ve spolupráci s Muzeem Karla Zemana bylo v areálu zahrady umístěno šest velkoplošných kulís, díky nimž mohli návštěvníci vstoupit do děje filmu. Slavnostního odhalení se zúčastnil Josef Lukáš, někdejší dětský herec zmíněného filmu.

Rok 2016 přinesl celou řadu událostí. V nočních hodinách 1. března poškodil těžký mokrý sníh voliériu pod skalou, ze které se po Praze a okolí rozletělo 18 vzácných ibisů skalních. Ředitel Zoo Praha okamžitě požádal o pomoc veřejnost a díky tisícovkám hlášení, obětavosti dobrovolníků a enormnímu nasazení pracovníků zoo se podařilo všechny ulělé ibisy postupně pochyvat a vrátit do zoo. Akce se setkala s velkým ohlasem veřejnosti, mediální odborníci ji hodnotili jako ukázkový příklad krizové komunikace a zařadili ji mezi pět nejlépe hodnocených mediálních kampaní roku 2016.

Ke konci roku, 11. prosince 2016 přivítala pražská zoo vzácnou návštěvu, legendární primatoložku a ochránkyni přírody Jane Goodallovou. Ta ocenila projekt Toulavý autobus, který Zoo Praha realizuje v Kamerunu a projevila zájem o další spolupráci. Při prohlídce zoologické zahrady ji nejvíce zaujal pavilon goril, kde s ní proběhlo natáčení pro pořad České televize „Na plovárně“ moderované Markem Ebenem.

Rok 2016 byl výjimečný i po chovatelské a expoziční stránce. Velkou událostí se stalo narození dvou mláďat slona indického (*Elephas maximus*). Úspěch je to cennější, že matkami se staly slonice, které přišly do Prahy v roce 2012 přímo ze Srí Lanky. Obě rodily poprvé a je známo, že první porody bývají často problematické. Jako první porodila 5. dubna 2016 slonice Janita samečka. Při porodu asistovali chovatelé a díky jim proběhlo vše úspěšně. Bylo to první slůně ve více než osmdesátileté historii chovu slonů, které se v Zoo Praha nejen narodilo, ale bylo zde i počato. Za účasti ministrů zahraničí Srí Lanky a České republiky Mangaly Samaraweery a Lubomíra Zaorálka dostal v červnu tento sloní sameček

jméno Maxmilián, podle císaře Maxmiliána II. Habsburského. V pátek 7. října se narodilo druhé sluně. Matkou byla Tamara a další sameček dostal jméno Rudolf, podle císaře Rudolfa II. Porod proběhl bez problémů, asistence chovatelů nebyla v tomto případě nutná.

V roce 2016 se pražské zoo podařilo poprvé v historii získat pekari Wagnerovy (*Catagonus wagneri*), známé také pod domorodým názvem tagua. Nejvzácnější ze všech druhů pekari byl vědecky popsán v roce 1930 na základě nálezů kosterních pozůstatků jako vymřelý, prehistorický druh. Když se počátkem 70. let minulého století podařilo v paraguayské části oblasti Gran Chaca objevit první živé jedince, byla to velká zoologická senzace. Pekari Wagnerův je výrazně větší než pekari páskovaný a pekari bělobradý. Má nápadně mohutnou hlavu a delší uši. Délka těla je více než 1 m a váha se pohybuje kolem 30 až 40 kilogramů. V roce 1975 byla z přírody dovezena první tři zvířata, chov v lidské péči se však dlouho ne-dařil. Celková početnost populace v přírodě se odhaduje na 3 000 jedinců. V 17 zoologických zahradách žije na celém světě pouhých 80 zvířat. Pekari Wagnerovy zatím v Evropě rozmnožuje jenom Tierpark Berlin, odkud se do pražské zoo dostali dva samci a dvě samice. V roce 2016 vznikl Evropský záchranný program pekari Wagnerova, do něhož se Zoo Praha zapojila.

Počátkem července 2016 se v pražské zoo objevil další vzácný druh – pár dikobrazů palawanských (*Hystrix pumila*), kterému se 31. října narodilo první mládě. Sameček druhu, jehož chov je v Evropě raritou, dostal jméno Miro a ve středu 9. listopadu jej pokřtil známý český cestovatel, etnograf a spisovatel Miloslav Stingl. Dikobrazi palawanští patří mezi nejmenší dikobrazy, zřídka přesáhnou váhu čtyř kilogramů. Jako velká vzácnost je dikobraz palawanský k vidění jen ve čtyřech evropských zoo. O životě těchto dikobrazů toho není příliš známo. Žijí v nížinných tropických lesích filipínského ostrova Palawan a na přilehlých ostrůvcích Busuanga, Calauit a Coron. Přes den se zdržují ve vyhrabaných norách nebo skalních štěrbinách, ven vycházejí až se soumrakem. Živí se plody, listy i podzemními částmi rostlin. Stále více je pronásledují lovci, existenčním ohrožením je pro ně ničení tropických lesů.

Kurátor chovu ptáků Antonín Vaidl při odchytu ibisa skalního poblíž Záp u Brandýsa n. Labem
Antonín Vaidl, a birds collection curator, capturing a bald ibis close to Zápý near Brandýs n. Labem

Foto/Photo by Václav Šilha

Narození dvou mláďat slona indického bylo v roce 2016 jedním z největších chovatelských úspěchů pražské zoo
One of the biggest event was the birth of two baby Indian elephants
Foto/Photo by Václav Šilha

Mládě slona indického Max
A young Indian elephant called Max

Foto/ Photo by Václav Šilha

Samice slona indického Tamara se slůňaty Maxem a Rudim ve venkovním výběhu
A female of Indian elephant Tamara with young Max and Rudi in outdoor enclosure

Foto/Photo by Petr Hamerník

Velkého překvapení jsme se dočkali v chovné skupině goril. Samici Shindě se 23. dubna narodil sameček, který dostal jméno Ajabu, což je svahilsky zázrak. Chovatelé už příliš nevěřili, že se čtyřiatřicetiletá samice, která v minulosti několikrát potratila, ještě dočká potomka. Nečekaný porod byl proto velkým a příjemným překvapením nejen pro veřejnost, ale i pro pracovníky zoologické zahrady.

Již po šesté proběhl transport koní Převalského do Mongolska. Tentokrát byl ovšem výjimečnou záležitostí. Letoun Armády ČR v první etapě přepravil z Prahy do chráněné oblasti Gobi B čtyři klisny. Následně se podle plánu Zoo Praha uskutečnil i vnitromongolský transport tří klisen a jednoho hřebce, a to z národního parku Hustain Nuruu rovněž do Gobi B. Počet koní Převalského přepravených ve spolupráci Zoo Praha a vzdušných sil Armády ČR se tak v roce 2016 zvýšil na 27. Více se o jedinečné akci lze dočíst v příspěvku v tomto vydání Gazelly.

Velkou událostí v chovu plazů byl příchod varanovců bornejských. Varanovec bornejský (*Lanthanotus borneensis*) je endemický ještěř obývající Borneo. Žije skrytě podél vodních toků v podzemních úkrytech a je aktivní převážně v noci.

Po desítky let byl považován za tajemný druh a jen málo odborníků mělo možnost ho vidět ve volné přírodě. V zoologických zahradách se chová na celém světě jen několik málo jedinců. Nejvíce se jich nachází v Japonsku v Zoo Shirawa. Zde se podařilo vzácný druh poprvé v historii rozmnožit v roce 2014. A od nich jsme také získali sedm exemplářů. Jedná se o samici vylíhlou v roce 2014 a šest mláďat, vylíhlých v září a říjnu 2016.

Evžen Kůs

Přehled počtu chovaných druhů a jedinců k 31. prosinci 2016

A review of species and individual animals in the Zoo as on 31st December 2016

Třída Class	Druhů Species	Jedinců Individuals			Celkem jedinců Total
		M	F	U	
savci (Mammalia) mammals	162	307	466	305	1078
ptáci (Aves) birds	304	716	675	246	1637
plazi (Reptilia) reptiles	135	217	240	661	1118
obojživelníci (Amphibia) amphibians	17	8	5	110	123
ryby (Pisces) fish	39	0	1	766	767
paryby (Chondrichthyes) chondrichthyan	1	1			1
bezobratlí (Invertebrata) invertebrates	32			52	52
Celkem Total	690	1249	1387	2140	4776

Words of introduction

In September 2016, the Prague zoological garden marked its 85th anniversary. Over the years, the modest breeding establishment has become a renowned garden of not only European but also universal significance. In the Czech Republic, it is the second most popular sight after the Prague Castle. In the international Trip Advisor Top Ten, the Prague Zoo came fourth in 2015. The year 2016 recorded record attendance rates. The one-millionth visitor arrived already on 16th August and by 4th December their numbers exceeded 1 400 000. As to 31st December 2016, the garden recorded 1 448 353 visitors, which is the highest number in the garden's history. The previous record was in 2014, when 1 382 243 people came to visit the Prague Zoo.

In 2016, there were a number of occasions to commemorate the anniversary. To mark the beginning of the 85th season, on March 25th, a bust of prof. Jiří Janda (1865–1938), the founder of Prague Zoo, was unveiled. After many years, this devoted man has been paid an honourable tribute. Today, hardly anyone can imagine how many efforts and how much time were required before the gates of the garden opened to its visitors for the first time in September 1931. You can read more about the history of the zoological garden in Prague in an article on the subject in this issue of Gazelle.

Gorilí samici Shindé se 23. dubna 2016 narodilo první mládě – sameček Ajabu
The female gorilla Shinda gave birth on 23 April 2016 to her first baby – a male called Ajabu Foto/Photo by Petr Hamerník

Mládě dikobraza palawanského (*Hystrix pumila*)
A young of the Palawan hystric (*Hystrix pumila*)

Foto/Photo by Petr Hamerník

On Wednesday 28th September 2016, the jubilee day, there was a traditional celebration. The programme evoked the atmosphere of the 1930s. Some of the Zoo staff dressed up in period costumes, visitors could watch a parade of historical vehicles. To make the occasion more colourful, there was a recollection of the legendary Czech animated film, *Journey into the Beginning of Time*. Working together with the Museum of Karel Zeman, six large-scale boards were placed throughout the Zoo to take visitors into the story of the film. Josef Lukáš, a former child actor from the film, witnessed the unveiling ceremony of the exhibition.

There were a number of events throughout 2016. In the night of 1st March, heavy wet snow damaged the aviary below the rock and 18 rare bald ibises escaped and flew all over Prague and its vicinity. The Prague Zoo Director immediately turned to the public asking for help and thanks to thousands of reports and the commitment of volunteers we managed to catch all the ibises, one by one, and return them to the Zoo. The event met with great public acceptance, experts in media said this was an excellent example of crisis communication and listed it among the 2016 top five media campaigns.

Towards the end of the year, on 11th December, the Zoo had a rare visitor, the legendary primatologist and conservationist, Mrs. Jane Goodall. She appreciated the "Wandering Bus" project, which our Zoo runs in Cameroon, and expressed her wish to further cooperate with us. During her tour of the Zoo, she was attracted by the Gorilla House most. There she was interviewed by Marek Eben for the programme for the Czech TV.

The year 2016 was also exceptional from breeding and exhibition aspects. The biggest event was the birth of two baby Indian elephants (*Elephas maximus*). It was a valuable success, as the mothers were elephants who came to Prague Zoo directly from Sri Lanka in 2012. Both of them gave birth for

Varanovce bornejské (*Lanthanotus borneensis*) – tajemný a endemický druh ještěra z Bornea, představila pražská zoo návštěvníkům poprvé ve své historii

Visitors to Prague Zoo could see earless monitors (*Lanthanotus borneensis*), a mysterious and endemic species from Borneo, for the first time in the Zoo's history

Foto/Photo by Petr Hamerník

the first time, and it is a well known fact that first labours are often difficult. The elephant Janita was the first and on 5th April 2016 she gave birth to a male baby. During labour she was assisted by zoo keepers and thanks to that, everything went well. In the over eighty-years of elephant-breeding history of Prague Zoo, this was not only the first elephant calf to be born but also conceived here. Foreign Ministers of Sri Lanka and the Czech Republic, Mr. Mangala Samaraweera and Lubomír Zaorálek, respectively, were present when the baby received his name, Maxmilián, after Emperor Maxmilian II, of the Austrian House of Habsburg. The second baby elephant was born on Friday 7th October. His mother was Tamara and he was named Rudolf, after Emperor Rudolf II. There were no problems during the labour and no assistance was required.

For the first time in its history, Prague Zoo managed to get the rare Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*), also known under the local name of tagua, in 2016. The rarest species of peccary was first scientifically described in 1930 on the basis of skeletal remains as an extinct, prehistoric species. When back in the early 1970s, first living individuals were found in the Gran Chaco of Paraguay, it was a zoological knockout. The Chacoan peccary is significantly larger than the collared peccary or white-lipped peccary. Its head is strikingly bigger and ears longer. Its body is over 1 m long and it weighs around 30 to 40 kilograms. First three animals were brought from the wild in 1975, but breeding them in captivity had for long been unsuccessful. Currently the whole population of this animal in the wild is estimated at 3 000. Mere 80 peccaries live in 17 zoological gardens all over the world. From among European Zoos, only Tierpark Berlin has been reproducing Chacoan peccaries lately, and from there two male and two female animals came to Prague Zoo. In 2016 a European Chacoan peccary conservation programme was launched and Prague Zoo joined it.

In early July 2016, another rare species appeared in Prague Zoo – a pair of Palawan porcupines (*Hystrix pumila*), which had their first offspring on 31st October. The offspring of the species, the breeding of which is rare in Europe, was named Miro. Holding the ceremony on Wednesday 9th November was Miloslav Stingl, a well-known Czech world-traveller, ethnographer and writer. Palawan porcupines

Poprvé ve své historii představila pražská zoo také nejzácnější druh pekari – pekari Wagnerova (*Catagonus wagneri*)
For the first time in its history, Prague Zoo presented also the rarest species of peccary – the Pecari de Chaco or tagua (*Catagonus wagneri*)

Foto/Photo by Petr Hamerník

V rámci oslav 85. výročí bylo v zahradě umístěno šest velkoplošných kulís, v nichž mohli návštěvníci vstoupit do děje legendárního animovaného filmu *Cesta do pravěku*. Slavnostního odhalení expozice se zúčastnil i Josef Lukáš, někdejší dětský herec zmíněného filmu.

To mark its 85th anniversary, six large-scale boards were placed throughout the Zoo to take visitors into the story of the legendary Czech animated film, *Journey into the Beginning of Time*. Josef Lukáš, a former child actor from the film, witnessed the unveiling of the exhibition.

Foto/Photo by Petr Hamerník

fall in the group of the smallest porcupines, very seldom they weigh more than four kilograms. The Palawan porcupine can only be seen in four European zoos as a great rarity. Not much is known about the life of these porcupines. They live in low-land rainforests on the island of Palawan, the Philippines, and neighbouring islands of Busuanga, Calauit and Coron. They spend the day in burrows or in rocky crevices, and come out at dusk. They feed on fruit, leaves and underground parts of plants. Hunters are becoming increasingly their threat, and they are greatly affected by forest clearance.

We had a big surprise in the gorilla group. The female Shinda gave birth on 23rd April to a male baby, who was named Ajabu, meaning miracle in Swahili. Zoo keepers had already given up hoping that the twenty-four year old female, which had had a miscarriage a number of times in the past, would be able to have any offspring. The unexpected birth was a great and pleasant surprise not only for the public but also for Zoo personnel.

There was already the sixth shipment of Przewalski's horses to Mongolia. This time it was a unique occasion. In the first stage, a Czech military plane carried four mares from Prague to the protected area of the Gobi B. Then, following a plan of the Prague Zoo, there was an intra-Mongolian transport, when three mares and a stallion were taken from the Hustain Nuruu National Park to the Gobi B, as well. The number of Przewalski's horses shipped by the Prague Zoo in cooperation with the Czech Air Force thus increased to 27 in 2016. Please find more about this unique event in an article in this issue of *Gazelle*.

In the breeding of reptiles, a great event was the arrival of earless monitors. The earless monitor (*Lanthanotus borneensis*) is an endemic reptile of Borneo. It lives hidden in underground shelters along water streams and is mainly active at night.

For decades it was considered a mysterious species and only a few experts managed to spot it in the wild. Just few of these monitors are kept in zoological gardens all over the world. Most of them can be seen in the Shirawa Zoo, Japan. In this Zoo they were able to have the rare species reproduce for the first time in history in 2014. This is where we got the seven animals from. It is a female, born in 2014, and her six offspring, hatched in September and October 2016.